

## **SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 24/2003 vp**

### **Hallituksen esitys valtion eläkelain kuntoutusta koskevien säännösten muuttamisesta**

#### **JOHDANTO**

##### ***Vireilletulo***

Eduskunta on 4 päivänä marraskuuta 2003 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen valtion eläkelain kuntoutusta koskevien säännösten muuttamisesta (HE 115/2003 vp).

##### ***Asiantuntijat***

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Heli Backman, valtiovarainministeriö
- toimialajohtaja Timo Laitinen ja apulaisjohtaja Marjatta Pihlaja, Valtiokonttori
- neuvottelupäällikkö Seppo Väänänen, Palkansaajajärjestö Pardia ry
- talous- ja sosiaalipoliittinen sihteeri Ilkka Alava, Valtion yhteisjärjestö VTY ry.

#### **HALLITUKSEN ESITYS**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion eläkelakia siten, että valtiokonttorille säädettäisiin velvollisuus järjestää ammatillista kuntoutusta henkilölle, jolla voidaan todeta olevan sairaudesta, viasta tai vammasta johtuva uhka joutua valtion eläkelaiassa tarkoitetulla tavalla työkyvyttömäksi. Ammatillisesta kuntoutuksesta säädettäisiin edunsaajalle oikeus, jonka saamisen edellytykset määriteltäisiin laissa. Edunsaajalle säädettäisiin mahdollisuus hakea muutosta Valtiokonttorin päätökseen, joka koskee oikeutta saada ammatillista kuntoutusta.

Valtion eläkelakiin lisättäisiin säännös osakuntoutusrahasta. Lisäksi ehdotetaan, että oikeus valtion eläkelain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen alkaisi sen jälkeen, kun oikeus ammatillisen kuntoutuksen ajalta maksettavaan kuntoutusrahaan on päättynyt.

Ehdotetut muutokset vastaavat yksityisten alojen työeläkelakeihin tehtyjä muutoksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivästä tammikuuta 2004.

#### **VALIOKUNNAN KANNANOTOT**

##### ***Perustelut***

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valio-

kunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Esitykseen sisältyvä ammatillisen kuntoutusjärjestelmän sekä kuntoutusajalta maksettavien etuuksien kehittäminen on osa käynnissä olevaa eläkejärjestelmien uudistamista. Esityksen tavoitteena on painottaa ammatillisen kuntoutuksen ensisijaisuutta työkyvyttömyyseläkkeeseen nähden ja siten pidentää valtion palveluksessa olevien työuraa. Esitys parantaa valtion virkamiesten ja työntekijöiden asemaa, koska oikeus kuntoutukseen syntyy jo työkyvyttömyyden uhan perusteella ja ammatillinen kuntoutus voidaan aloittaa nykyistä aikaisemmassa vaiheessa. Lisäksi esitys parantaa kuntoutukseen hakeutuvan oikeusturvaa, koska oikeudesta kuntoutukseen voidaan jatkossa valittaa.

Valiokunta on aiemmin hyväksynyt vastaavat muutokset yksityisten alojen työeläkelakeihin sekä kunnalliseen eläkelakiin. Valiokunta on mainituista uudistuksista antamissaan mietinnöissä (StVM 48/2002 vp ja StVM 8/2003 vp) korostanut erityisesti työterveyshuollon keskeistä roolia esityksen tavoitteiden toteutumisessa.

Valiokunta korostaa tässäkin yhteydessä, että tavoite työssäoloajan pidentymisestä voi toteutua vain, jos työpaikoilla opitaan riittävästi tunnistamaan työkyvyttömyyden uhkaa sekä sitoudutaan aidosti työkyvyttömyyden ehkäisyyn ja vajaakuntoisuuden hallintaan. Valiokunta painottaa tässä yhteydessä erityisesti ikääntyneiden kuntoutusmahdollisuuksista huolehtimista, jotta lisävuosia työelämässä voidaan saavuttaa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että uudistuksen vaikutuksia ammatillisen kuntoutuksen toteutumiseen myös valtion palveluksessa olevien osalta seurataan ja arvioidaan. Myös kuntoutuksen vaikuttavuutta on tarpeen arvioida kuntoutuksen sisältöjen kehittämiseksi.

### **Päätösehdotus**

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveystoimi ehdottaa,

*että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.*

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Valto Koski /sd  
jäs. Sirpa Asko-Seljavaara /kok  
Marjaana Koskinen /sd  
Pehr Löfv /r  
Riikka Moilanen-Savolainen /kesk  
Aila Paloniemi /kesk  
Leena Rauhala /kd

Juha Rehula /kesk  
Osmo Soininvaara /vihr  
Tapani Tölli /kesk  
Raija Vahasalo /kok  
Erkki Virtanen /vas  
Tuula Väättäinen /sd  
vjäs. Jaana Ylä-Mononen /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.